

LEEFREGELS VOOR CHRISTENEN

Werner Mücher

Leefregels voor christenen

Zoals Paulus die aan ons geeft in Romeinen 12

Leefregels voor christenen
Eerste Nederlandse editie 2010
Vormgeving: Jan Paul Spoor

Copyright © [Boeken om de Bijbel](#)
Oorspronkelijke titel: 24 Lebensregeln, Gedanken zu Römer 12
Duitse uitgave: Daniel Verlag, 2004
Vertaling: P.J. van Houten

Distributie: Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn
E mail: johannes.multimedia@solcon.nl
www.johannes-multimedia.nl
ISBN 978-90-70926-69-4 (Eboek)
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding: de uitleg van Romeinen 12:1-8	11
1. De liefde zij ongeveerinsd (vs. 9)	17
2. Wees afkerig van het kwade (vs. 9)	19
3. Wees gehecht aan het goede (vs. 9).	21
4. Wees in broederliefde elkaar genegen (vs. 10)	23
5. Wees in eerbetoon elkaar ten voorbeeld (vs. 10)	25
6. Wees in ijver onverdroten (vs. 11).	27
7. Wees vurig van geest (vs. 11)	29
8. Dien de Heer (vs. 11)	31
9. Wees blij in de hoop (vs. 12)	33
10. Wees geduldig in de verdrukking (vs. 12)	35
11. Wees volhardend in het gebed (vs. 12)	37
12. Draag bij in de noden van de heiligen (vs. 13).	39
13. Leg je toe op de gastvrijheid (vs. 13)	41
14. Zegen wie je vervolgt, zegen en vervloek niet (vs. 14)	43
15. Wees blij met de blijden (vs. 15)	45
16. Ween met de wenenden (vs. 15).	47
17. Wees onderling eensgezind (vs. 16)	49
18. Zin niet op hoge dingen, maar voeg je in het eenvoudige (vs. 16).	51
19. Wees niet eigenwijs (vs. 16)	53
20. Vergeld niemand kwaad met kwaad (vs. 17)	55
21. Heb het goede voor met alle mensen (vs. 17).	57
22. Houd zo mogelijk vrede met alle mensen (vs. 18)	59
23. Wreek jezelf niet (vs. 19,20)	61
24. Laat je niet overwinnen door het kwade (vs. 21)	63

Voorwoord

Dit boekje is de bundeling van een reeks artikelen over Romeinen 12:9-21, die enige jaren geleden in afzonderlijke afleveringen zijn verschenen in het tijdschrift “Folge mir nach”. Het leek mij raadzaam deze enigszins bewerkte nieuwe uitgave te doen voorafgaan door een korte uitleg van de eerste acht verzen van Romeinen 12.

De brief aan de Romeinen neemt terecht de eerste plaats in onder de brieven van het Nieuwe Testament, omdat hij niet alleen de zondigheid van de gevallen mens beschrijft, maar ook de verheven positie waarin God de uit het geloof gerechtvaardigde zondaar plaatst.

De brief laat zich in drie hoofdedeelten indelen: Het eerste deel, hoofdstuk 1-8, behandelt de rechtvaardiging van de zondaar. Het tweede deel, hoofdstuk 9-11, bevat een terugblik op de onbekeerlijkheid van het volk Israël in het verleden en een vooruitblik op hun heerlijke toekomst, als God Zich over dit volk zal ontfermen. Hierbij wordt in hoofdstuk 11 de christenheid ernstig gewaarschuwd niet hoogmoedig te zijn, want dan zal God ook hen niet meer als getuigenis gebruiken en ook hen terzijde stellen. Het derde en afsluitende deel, hoofdstuk 12-16, geeft aan hen die de nieuwe christelijke positie innemen allerlei belangrijke raadgevingen voor de praktijk van het geloofsleven.

Wie de brief in zijn geheel wil bestuderen bevelen wij aan om te lezen: “De brief aan de Romeinen, een verklaring van Paulus’ brief, speciaal voor jou”, door Ger de Koning (Rotsvast nr. 1). Dit boek is speciaal geschreven voor (jonge) mensen, die de Bijbel willen leren kennen.

Marieneide, april 2004

Werner Mücher

Inleiding: de uitleg van Romeinen 12:1-8

(a) De gelovige in zijn verhouding tot God (vs. 1-3)

Nadat de apostel Paulus in de voorgaande hoofdstukken de rechtvaardigmaking, die ieder die gelooft ten deel valt, heeft beschreven, alsook de toekomstige aanneming van Israël, wekt hij in het laatste deel van deze brief de gelovigen op zich volledig aan God over te geven. Met een beroep op Gods barmhartigheid herinnert hij hen aan de onverdiende gunst die ieder van hen had ontvangen. Een lied zegt: “Dit is het eeuwige erbarmen, dat al ons denken overtreft; een God die in Zijn Vaderarmen, de zondaar aan Zijn hart verheft.” Wie over deze erbarming nadenkt, kan daarop maar één antwoord op geven: zijn leven helemaal toewijden aan God.

Daarom zegt de apostel: “Ik vermaan u dan, broeders, dat u uw lichamen stelt tot een levend, heilig en God welgevallig offer: dit is uw redelijke eredienst” (vs. 1). De overgave van Christus aan God, die ging tot en met het afleggen van Zijn leven, was een heilig, God welgevallig offer (Hebr. 9:14). Wellicht dacht de schrijver van deze brief aan het brandoffer, dat de volledige overgave van Christus aan God voorafschaduwde. Toen

Christus het ware offer werd, moest Hij sterven. De Heer Jezus heeft Zijn leven gegeven; Hij is als het ware brandoffer gestorven. God kon Hem de dood niet besparen. Zijn offerdood was een alles overtreffend brandoffer. Maar ook in Zijn leven was de Heer Jezus een heilig offer. Daarin is Hij voor ons het volmaakte voorbeeld. Omgekeerd moeten wij in geestelijke zin sterven om een levend offer te kunnen zijn. Wat deze overgave in het dagelijks leven inhoudt, vinden wij in vele aanwijzingen en voorbeelden in de hoofdstukken 12-16.

In het volgende vers zegt Paulus wat de overgave van ons leven verhindert: “Wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt vernieuwd door de hervorming van uw denken, opdat u erkent wat de wil van God is, het goede, welgevallige en volkomene.” Overgave aan God is alleen mogelijk als de gelovige zich niet door het denken en de mentaliteit van de ongelovigen om zich heen laat vormen. In dit opzicht moeten wij hervormd worden. We moeten ons ieder persoonlijk afvragen waar wij ons aan het denken en de mentaliteit van de wereld aangepast hebben. Op de weg van de navolging zal de christen steeds duidelijker inzien dat zijn zondige natuur niet te verbeteren is, en dat de wereld in haar vervreemding van God volledig verdorven is. Dat zal hem ertoe brengen zich steeds meer tot God te keren, Hem zijn gehele vertrouwen te schenken en zich meer en meer voor de werking van Gods Geest open te stellen.

Hoe gaat dat? Eenvoudig doordat het Woord van God ons denken beïnvloedt en vormt. Hierdoor wordt onze gezindheid en ons denken vernieuwd en veranderd. Dat is een proces dat voortduurt zolang wij leven. Evenals wij, zolang wij nog hier op aarde zijn en de inwonende zondige natuur bezitten, geen absolute heiligheid kunnen bereiken, kunnen wij het proces van vernieuwing door de hervorming van ons denken als reeds voltooid beschouwen. De verandering wordt uiteindelijk verwerkelijkt doordat we het unieke voorbeeld van de Heer Jezus, zowel in Zijn leven op aarde als nu in de heerlijkheid, voor ogen hebben en ons beijveren dat na te volgen. De schrijver van de Hebreeënbrieff drukt dat zo uit: “Maar wij zien Jezus” (Hebr. 2:9). Aandachtige beschouwing van de Meester verandert de leerling naar Zijn beeld: “Maar wij allen, die met een aangezicht waarop geen bedekking meer is, de heerlijkheid van de

Heer weerspiegelen, veranderen naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid, immers door de Heer, die Geest is" (2 Kor. 3:18). Als christen moeten we ons steeds weer afvragen: "Wat beantwoordt in dit of dat concrete geval aan Gods wil? Wat is goed, welgevallig en volkomen? Naar de mate dat ons denken en willen is ingesteld op overgave aan God zullen wij een God welgevallig offer zijn.

"Want krachtens de genade, die mij geschonken is, zeg ik een ieder onder u: Koester geen gedachten hoger dan u voegen, maar gedachten tot bedachtzaamheid, naar de mate van het geloof, dat God elk in het bijzonder heeft toebedeeld" (vs. 3). Hoewel Paulus hier met apostolisch gezag spreekt, doet hij dit op een bescheiden wijze, die ons ten voorbeeld is. Hij noemt zijn apostelschap een genade, die hij ontvangen heeft. Op een andere plaats schrijft hij: "Wat hebt u, dat u niet ontvangen hebt?" (1 Kor. 4:7). Het bewustzijn alles van God ontvangen te hebben maakt ons bescheiden en zorgt ervoor dat wij niet hoger van onszelf denken dan naar wat ons gegeven is. Ieder van ons loopt het gevaar hetzij te hoog, hetzij te gering van zichzelf te denken. Hoe komen wij nu tot een goede beoordeling van onszelf? Door onszelf te beoordelen naar de mate van ons geloof.

Wij kunnen in het Nieuwe Testament vier verschillende betekenissen van het woord 'geloof' onderscheiden:

1. Het gezamenlijke geloofsgoed, de geloofsinhoud, datgene wat we geloven (Jud.:3).
2. Het persoonlijke reddende geloof; wie gelooft ontvangt niet slechts nieuw leven, maar leeft ook uit geloof (verg. Hebr. 11:5-6 met Gen. 5:24 en 2 Kor. 5:7).
3. De mate van geloof sluit daarbij aan; maar hier wordt het persoonlijk geloof gezien vanuit het gezichtspunt van God, die dit geloof geeft (Ef. 2:8).
4. Geloof als bijzondere genadegave, die sommige gelovigen ontvangen (1 Kor. 12:9).

Paulus schrijft hier over de derde betekenis: dat betekent dat ons zelfoordeel afgemeten moet worden aan ons persoonlijk geloof, wat ontspringt aan onze persoonlijk beleefde gemeenschap met God. Wat wordt er dan van ons verwacht? Gemeenschap met God maakt ons allereerst bescheiden. Het maakt ons ervan bewust, dat ook onze 'maat van geloof' een geschenk van God is. De juiste inschatting van onszelf is van grote betekenis om de ons toekomende plaats onder de gelovigen in te kunnen nemen. Wij zijn immers met alle gelovigen ten nauwste verbonden. Ieder van ons heeft op zijn eigen plaats een taak en opgave te vervullen. Daarover gaan de nu volgende verzen, 4 tot 8.

(b) De gelovige en zijn medegelovigen, één lichaam in Christus (vs. 4-8)

Ter illustratie van zijn verdere onderwijs gebruikt de apostel het beeld van het lichaam, dat uit vele leden bestaat. "Want, gelijk wij in een lichaam vele leden hebben, en de leden niet alle dezelfde werkzaamheden hebben, zo zijn wij, hoewel velen, één lichaam in Christus, maar ieder afzonderlijk leden ten opzichte van elkaar" (vs. 4-5). Ook op andere plaatsen gebruikt hij dit beeld (zie 1 Kor. 12 en Ef. 1, 3 en 4). Hier in Romeinen 12 wordt benadrukt dat ondanks de eenheid van het lichaam alle leden verschillende taken hebben, die aan het lichaam een veelheid aan bekwaamheden geeft. Zoals het menselijk lichaam vele leden en organen heeft, die allen verschillende taken vervullen, zo hebben ook de afzonderlijke leden van het lichaam van Christus hun eigen functie. Er is een grote rijkdom aan onderscheiden gaven. Elk lid, dat zijn eigen taak vervult, dient zo het welzijn van het hele lichaam.

"Wij hebben nu gaven, onderscheiden naar de genade, die ons gegeven is: profetie, naar gelang van ons geloof; wie dient, in het dienen; wie onderwijst, in het onderwijzen; wie vermaant, in het vermanen; wie mededeelt, in eenvoud; wie leiding geeft in ijver; wie barmhartigheid bewijst, in blijmoedigheid" (vs. 6-8). In deze verzen somt de apostel enige afzonderlijke diensten op, die de gelovigen aan elkaar kunnen bewijzen.

1. Profetie (Gr. profèmi, d.i. spreken namens): het spreken vanuit de tegenwoordigheid van God.
2. Dienen (Gr. diakonia, d.i. door het stof gaan): elkaar dienend helpen bij stoffelijke noden.
3. Onderwijzen (Gr. didasko, didaskalia): als leraar les geven en lessen aanleren.
4. Vermanen (Gr. para-kaleo, d.i. naast iemand spreken): terechtwijzen en bemoedigen, bijstand verlenen, ondersteunend toespreken.
5. Mededelen (Gr. meta-didomi) in eenvoud (Gr. haplotes): eenvoudig, oprecht en openhartig anderen informeren, hen er een aandeel in laten hebben.
6. Leiding geven (Gr. pro-istemi, d.i. voor-staan) in ijver (Gr. en spoude): zich beschermend voor iemand stellen, snel om een ander bekommerd zijn, daar ernst mee maken en moeite voor doen.
7. Barmhartigheid bewijzen (Gr. eleo) in blijmoedigheid (Gr. hilarotes): zijn medelijdende gezindheid vriendelijk en vrolijk tot uitdrukking brengen.

We willen eraan herinneren dat iedere genadegave ontvangen genade is. Niets hebben we uit onszelf, het is ons gegeven. Ware nederigheid komt tot uiting doordat wij anderen dienen met wat de Heer ons heeft toevertrouwd.

De nu volgende verzen, 9-21, geven ons aanwijzingen in welke gezindheid wij andere gelovigen tegemoet dienen te treden en hoe wij, te midden van een van God vervreemde wereld, een leven tot eer van de Heer Jezus kunnen leiden.

1. De liefde zij ongeveinsd (vs. 9)

De brief aan de Romeinen is de brief van de rechtvaardigmaking. God heeft alle gerechtvaardigden in een geweldige relatie met Zichzelf gebracht. De brief voert de gelovigen tot de duizelingwekkende hoogten van Gods genade. In hoofdstuk 12:9-21 komt de apostel te spreken over een reeks indringende, zeer inhoudsrijke punten ten aanzien van het gedrag van de gerechtvaardigde. Het is de moeite waard rustig na te denken over deze punten.

Zijn we ons er nog van bewust dat de liefde van God in onze harten is uitgestort toen we de Heilige Geest ontvingen (Rom. 5:5), en dat we door God geliefd en van de eeuwige ondergang gered zijn? Dank God daar dagelijks voor, want zo blijven we ons bewust van Zijn onbegrijpelijke liefde voor ons. Deze God, die wij nu Vader mogen noemen (8:15), heeft ons mét Zijn Zoon alle dingen geschonken (8:32).

Christus is voor jou gestorven en opgewekt en Hij zit aan de rechterhand van God en zet Zich daar dagelijks voor jou in. Weliswaar kan niets je van Zijn liefde scheiden (8:34-35), maar de vreugde over Gods liefde voor jou kan wel verloren gaan. Judas spoort de gelovigen in zijn brief ertoe aan: “Bewaart uzelf in de liefde van God” (vs. 21).

Wanneer je vervuld bent van de liefde van God de Vader en de Heer Jezus Christus, kun je liefde doorgeven. Probeer het dus niet op een andere manier. Echte liefde is niet zelfzuchtig en heeft ook lief als een positieve reactie uitblijft. Reeds veel mensen hebben verklaard dat ze het evangelie hebben aangenomen, doordat ze christenen leerden kennen bij wie ze echte liefde constateerden.

God heeft ons Zijn liefde getoond toen wij nog zondaars en vijanden van Hem waren, mensen die het niet waard waren bemind te worden. Hij wist echter dat veel mensen zich voor Zijn liefde zullen openstellen. In hoeveel harten heeft God al Zijn liefde uitgegoten? Eens zullen wij die grote menigte gelovigen kennen. Weet je, als de Geest van God in je hart woont en daar werken kan, dan brengt Hij vrucht voort. En waarmee begint de beschrijving van de negenvoudige vrucht in Galaten 5:22? Met de liefde. Als de voortreffelijke christelijke deugden van geloof en hoop straks niet meer nodig zullen zijn, wanneer namelijk het geloof is overgegaan in aanschouwen, dan blijft toch de liefde. Zij blijft eeuwig, zij is de grootste van de drie (1 Kor. 13:13).

Laten we ons eens afvragen: Is onze liefde ongehuicheld? Het Griekse woord voor huichelaar betekent eigenlijk 'toneelspeler'. Men kan liefde toneelspelen; dan is het niet echt; het komt niet uit het hart en gaat ook niet naar het hart.

Gelukkig hoeven we nu niet meer zo vaak met onze auto naar de keuring. Daardoor besparen we tijd en geld. Maar hoe staat het met de inspectie van ons geestelijk leven? Zijn wij bereid om onze liefde op de onderzoeksbank te plaatsen en op alle verplichte punten te laten testen? De checklist vinden we in 1 Korintiërs 13:4-7: "De liefde is lankmoedig, de liefde is goedertieren, zij is niet afgunstig, de liefde praalt niet, zij is niet opgeblazen, zij kwetst niemands gevoel, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij rekent het kwade niet toe. Zij is niet blijde over ongerechtigheid, maar zij is blijde met de waarheid. Alles bedekt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles verdraagt zij."

Is alles bij jou OK?

2. Wees afkerig van het kwade (vs. 9)

Een van de grote leerstellingen van de Romeinenbrief is: de rechtvaardiging en verlossing van de mens worden door God bewerkt. Door Zijn genade ontvangen eertijds verloren zondaars een met Zijn heiligheid overeenkomende positie. Hij heeft de zonden van hen, die in het werk van Jezus Christus geloven, op Zijn geliefde Zoon gelegd.

God verafschuwt het kwaad met een voor ons onbegrijpelijke intensiteit. Hoe zou Hij anders Zijn Zoon, die Hij boven alles liefheeft, op het kruis gebracht en Hem daar verlaten hebben? Het is voor ons mensen niet in te denken, hoe diep de hartenkreet van Zijn Zoon - "Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?" - Hem getroffen moet hebben. Lees nog eens hoofdstuk 1:21 tot 3:18 van deze brief en laat de beschrijving van het kwaad in al zijn verschillende vormen op je inwerken. Overdenk in het bijzonder Romeinen 1:29-32; 2:21-23 en 3:10-18.

Wees er dan niet alleen blij over dat God al je zonden heeft vergeven en dat je gerechtvaardigd bent, maar vraag je ook af of je er echt mee hebt gebroken, of je het kwaad verafschuwt zodat je deze zaken geen plaats meer geeft in je leven. Een andere vertaling zegt voor afkerig zijn van het kwade: 'bitter haten'. Dit herinnert ons aan Gods afschuw en haat ten

opzichte van het boze. Weldra wordt Zijn toorn geopenbaard over ‘alle goddeloosheid en ongerechtigheid van de mensen’ (Rom. 1:18).

De door het geloof gerechtvaardigden dragen kennis van deze toorn van God, omdat die in het gericht aan het kruis over Christus is gekomen. Denk aan de Heer Jezus in Zijn hartverscheurend lijden in deze uren. Dat roept in ons hart gevoelens wakker van afschuw van alle soorten kwaad. Bij veel dingen hebben wij er geen moeite mee ze als zonde te onderkennen, maar bij andere zaken ligt dat voor ons niet zo gemakkelijk. Uit het Woord van God weten we dat ook een hoogmoedige houding door God wordt verafschuwd. Zulke mensen weerstaat Hij. Wie nederig is en bescheiden, geeft Hij genade (Jak. 4:6; 1 Petr. 5:5). Niemand kan er op dit punt onderuit komen. Het is onze verantwoordelijkheid het kwaad te verafschuwen.

Van de wetteloze zegt Salomo dat zijn ziel het kwade begeert (Spr. 21:10). Over al de mensen, die doorgaan met kwaad doen, zal niet alleen verdrukking en benauwdheid komen, maar ook een verschrikkelijk oordeel (Rom. 2:9). Het is afschuwelijk als er door mensen zo geredeneerd wordt: “Laten we het kwade doen, opdat het goede eruit voortkomt” (Rom. 3:8). Dat is een zeer ernstig misbruik maken van de genade.

Misschien vergaat het je als degene, die de apostel in Romeinen 7 beschrijft: “Maar niet wat ik wens, het goede, doe ik, maar wat ik niet wens, het kwade, dat doe ik” (vs. 19). Dat kan voor iemand, die zich bekeerd heeft, een groot probleem zijn. Weet je wat voor zo iemand de eigenlijke nood is? Hij kent nog niet de bevrijding van de macht van de zonde. Hij kent geen voortdurende en blijvende vrede, geen echte blijdschap. Hij verafschuwt wel het kwaad, maar heeft niet de kracht om het kwaad te haten.

Als jij je in deze situatie bevindt, raad ik je aan opnieuw biddend en aandachtig het eerste hoofdstuk van de Romeinenbrief te lezen. En spreek met God over deze nood. Hij zal je als Zijn kind aannemen en verder helpen.

3. Wees gehecht aan het goede (vs. 9)

Zojuist heeft de apostel de gelovigen opgeroepen het kwaad te verafschuwen. Maar daar blijft hij niet in steken. Dat was de negatieve kant, nu volgt de positieve. Paulus gebruikt hier een woord voor 'gehecht zijn', dat een zeer sterke verbinding aangeeft. Volgens het woordenboek kan men het Gr. kollao ook weergeven met: aaneenlijmen, verkleven, vast solderen, dicht aaneensluiten, aanhangen. Met dit laatste woord wordt bijv. de hechte huwelijksverbintenis tussen man en vrouw in Matteüs 19:5 weergegeven.

Gerechtigden moeten ook zo'n vaste band hebben met het goede. Dat betekent in de eerste plaats dat je erover nadenkt wat goed is. Dat schrijft Paulus inderdaad aan de Filippenzen: "Voorts, broeders, al wat waar, al wat waardig, al wat rechtvaardig is, al wat rein, al wat beminlijk, al wat welluidend is, al wat deugd heet en lof verdient, bedenkt dat; wat u geleerd en overgeleverd is, wat u van mij gehoord en gezien hebt, breng dat in toepassing en de God van de vrede zal met u zijn" (4:8-9).

Jesaja spreekt zeer duidelijke taal over slechte mensen: "Dan zal een dwaas niet meer edel genoemd worden en de bedrieger niet meer aanzienlijk heten. Want een dwaas spreekt dwaasheid en zijn hart brengt ongerechtigheid voort: het bedrijven van goddeloosheid, en

het prediken van afval tegen de HERE; het onverzadigd laten van de hongerige, en het onthouden van een dronk aan de dorstige. En de listen van de bedrieger zijn slecht; hij beraamt schandelijke plannen om de ellendigen door leugentaal in het verderf te storten, zelfs wanneer de arme zijn recht bepleit" (Jes. 32:5-7). En dan vervolgt hij in vers 8 met een heel mooie woordspeling: "Maar de edele beraamt edele daden en hij staat voor wat edel is."

Waarom hebben zoveel mensen een negatieve instelling? Overal vitten ze op, en op alles hebben ze wat aan te merken. Ze vinden het zelfs al moeilijk om 's morgens iemand vriendelijk te groeten en ze verontschuldigen zich voor hun gedrag met: 'Ik heb nu eenmaal een ochtendhumeur.' Niemand doet volgens hen iets goed. Voor het goede in andere mensen hebben zij geen oog. Wat is hiervan de oorzaak? Zij houden zich veel te weinig bezig met goede dingen. Zij doen niet waartoe Paulus hen in Filippenzen 4:8-9 oproept. De bekende Bijbelleraar J.N. Darby heeft eens gezegd: "Het geheim van vrede van binnen en kracht naar buiten is: zich altijd met het goede bezighouden, ja, altijd en steeds weer alleen met het goede bezig te zijn." Wat werkelijk goed is leren wij uit de bestudering van Gods Woord.

Gehecht zijn aan het goede betekent ook er blij mee zijn, je erover verheugen, zoals Jethro deed toen hij zag hoe God het volk Israël gezegend had (Ex. 16:9). Aan het goede gehecht zijn betekent ook: het goede zoeken (Spr. 11:27), het goede liefhebben (Am. 5:15; Tit. 1:8). Van Maria wordt getuigd dat zij, door zich aan de voeten van de Heer Jezus neer te zetten, het goede deel had gekozen. Het betekent ook: het goede doen (Rom. 13:3), vooraan te staan in het doen van goede werken (Tit. 3:8), en voor zover je daartoe de gelegenheid hebt goed doen aan alle mensen en in het bijzonder aan onze geloofsgenoten (Gal. 6:10). Het betekent ook: het goede in anderen kennen en erkennen (Filem.:6), en - niet in de laatste plaats - het goede navolgen (3 Joh.:11).

Heb je je al vaak voorgenomen iets goeds te doen voor iemand anders, maar is het er tot heden toe bij ingeschoten?

4. Wees in broederlijke liefde elkaar genegen (vs. 10)

Hartelijke onderlinge liefde – wie zou zich daar niet goed bij voelen? Dan weet men zich opgenomen en aanvaard. De apostel is de lijst van zijn korte aansporingen begonnen met de oproep: “Niet huichelen in de liefde.” Dat was eigenlijk een negatieve uitspraak over de liefde. Liefde mag niet gehuicheld zijn! Liefhebben en huichelen horen niet bij elkaar; ze verdragen elkaar niet. Moet ons dat echt zo duidelijk gezegd worden?

Hoe heel anders is het, als men in broederlijke liefde elkaar genegen is. Het in dit verband gebruikte Gr. woord ‘philostorgos’ betekent in algemene zin: de wederkerige liefde tussen familieleden, in het bijzonder tussen ouders en hun kinderen. Als het goed is gaat men binnen een familie hartelijk met elkaar om. Daar ademt men in een sfeer van openheid. Daar staat men voor elkaar klaar. Ouders doen alles voor hun kinderen en omringen hen met zorg. Zo weten alle familieleden zich hecht met elkaar verbonden.

De onderlinge betrekkingen binnen een familie passen we nu toe op het huisgezin van God. Hartelijke broederlijke liefde uit zich in liefdevolle omgang met elkaar in een open en vertrouwelijke atmosfeer. Door het hecht met elkaar verbonden zijn, kent men elkaar goed over en weer; ook de zwakken en de sterken kennen elkaar over en weer goed.

Zoiets doet aan de liefde geen afbreuk. Integendeel, men verdraagt de zwakheden van de ander doordat men zichzelf gedragen weet. Hardheid en doorzettingsvermogen zijn hier vreemde woorden; die moeten vervangen worden door ootmoed, mildheid en rekening houden met elkaar. Waar men sterke kanten bij de ander erkent, worden ze nog 'versterkt' door bemoediging en lof (vgl. Fil. 4:8).

Het is een bijzondere dag als er iemand bij komt in een familie. De broers en zussen kunnen er niet genoeg van krijgen om de nieuwe wereldburger te bekijken. De nieuwgeborene is de komende dagen en weken hét gespreksthem. Alles draait nu om de kleine. Niet minder groot is de vreugde als iemand tot geloof komt en zo in de familie van God wordt opgenomen. In alle drie gelijkenissen van Lucas 15 spreekt de Heer Jezus over de vreugde over het terugvinden van het verlorene (vs. 5, 6, 7, 9, 10, 23, 24). Zelfs de hemel raakt ervan in vreugdevolle beweging. Nu leert een pasbekeerde de hartelijke liefde van de broeders en zusters kennen. Daarbij doet hij de verbazingwekkende ontdekking dat ook hij in staat is hen lief te hebben. Dit is voor hem de bevestiging dat hij opnieuw geboren is (1 Joh. 3:14). Wat is het een geweldige zaak tot de familie van God te behoren, waar ieder voor elkaar instaat! Dat kan wellicht tot bijzondere consequenties leiden (lees dit zelf na in 1 Joh. 3:16-17).

Helaas laat de hartelijkheid onder ons als gelovigen vaak te wensen over. Daarom moeten we elkaar aan de deugd van de hartelijke broederliefde herinneren. Daar hebben wij hulp bij nodig. Een zo'n hulpmiddel reikt de apostel Petrus ons aan als hij erop wijst welke voorwaarden voorafgaan aan echte broederliefde, want het valt niet zomaar vanzelf uit de hemel. In een achtvoudige keten is de broederliefde de zevende schakel. De 1e is geloof, de 2e beproefdheid, de 3e kennis, de 4e zelfbeheersing, de 5e volharding, de 6e godsvrucht, de 7e broederliefde en de 8e de agapè-liefde (2 Petr. 1:5-7). En telkens komt de ene eigenschap voort uit de andere.

Heb je de samenhang van de acht schakels in deze keten al eens overdacht?

5. Wees in eerbetoon elkaar ten voorbeeld (vs. 10)

Beleefdheid gebiedt ons de ander voorrang te verlenen - dat is ons als kinderen zo vaak voorgehouden. Maar als het om het tonen van respect jegens anderen gaat, mogen u en ik gerust naar voren dringen. Zo nam de Heer Jezus het de discipelen niet kwalijk, dat ze graag de eersten wilden zijn - als ze het maar goed aanpakten en de eersten wilden zijn in het dienen van anderen. Het Gr. woord voor eerbetoon (*timè*), komt dikwijls in het Nieuwe Testament voor. Meestal wordt het vertaald met 'eer', maar vaak betekent het eenvoudig '(koop-)prijs' (Hand. 4:34; 7:16). Andere vertaalmogelijkheden zijn: 'waardebepaling' of 'verering'.

Hoe kan ik tegenover iemand mijn waardering tot uitdrukking brengen, met andere woorden hem eren? De opwekking tot eerbetoon is nauw verbonden met de aansporing tot hartelijke broederlijke liefde. Die uit zich in onderling eerbetoon. Alles wat we al gezegd hebben over de broederlijke liefde, kunnen we hierop ook toepassen. We noemen nu enkele trefwoorden voor dit thema. Ik eer iemand als ik:

- hem aanneem, zoals Christus mij heeft aangenomen (Rom. 15:7);
- tegenover anderen goed over hem spreek;

- zijn fouten niet breeduit tegen anderen uitmeent;
- altijd en op ieder wijze het beste voor hem zoek;
- dankbaar erken dat God hem gaven gegeven heeft;
- hem altijd ernstig neem;
- hem hoger acht dan mijzelf;
- bijdraag aan zijn welzijn en meedraag in zijn noden.

Dit lijstje kan zeker nog uitgebreid worden. Ik wil je uitdagen om er zelf ook over na te denken. Boven alles geldt in de context van dit gedeelte: je eert iemand, wanneer je hem dient met de gaven die God jou gegeven heeft. Bedenk ook: degene die dient, neemt altijd een ondergeschikte plaats in ten opzichte van de ander die hij dient.

Zou het wel eens tot 'voordringen' kunnen komen, als iedereen bij het eren van anderen vooraan wil staan?

6. Wees in ijver onverdroten (vs. 11)

Ieder van ons heeft bepaalde taken te vervullen, in familie- en beroepsverband en in de plaatselijke gemeente, resp. het Koninkrijk van God. Om die taken te vervullen hebben we spoudè, vlijt, nodig. Het Gr. werkwoord voor vlijtig zijn, spoudazo, betekent: ‘zich haasten, zich beijveren, er ernstig naar streven, zich er moeite voor getroosten, zich ervoor inspannen, ervoor in beweging komen’. Het gaat om zaken, die je enerzijds beheerst en weloverwogen moet aanpakken, maar toch niet mag uitstellen. Maar geldt dit eigenlijk niet voor alles wat de Heer ons op het hart legt? Wanneer zich ergens een nood voordoet kan men toch niet passief en afwachtend blijven toekijken?

Andere vertaalmogelijkheden zijn dat we in ijver niet mogen aarzelen of vertragen. We hebben zo gauw verontschuldigen klaar: ‘Dat kunnen anderen beter doen (...) ik heb geen tijd.’ Natuurlijk moeten we weten of de Heer ons de taak wel of niet oplegt. Maar vaak is het opmerken van de nood al de eerste stap om in die nood te gaan voorzien.

Vaak gaat het om ongewone situaties. Denk maar eenvoudig aan het menselijk lichaam. Als mijn rechterarm in het gips zit moet mijn linkerarm ineens dingen doen, die hij anders niet doet. En kijk aan: door het te doen nemen zijn handigheid en vaardigheden toe!

Hoe schadelijk is het als onze vlijt en ijver door gemakzucht en luiheid verslapt. Salomo riep de luiaard op tot de mieren te gaan (Spr. 6:6-11). Een luiaard is iemand, die overal problemen ziet; hij heeft de slaap lief en waant zich wijzer dan zeven verstandigen (Spr. 26:13-16). Een zeer indrukwekkend voorbeeld van vlijt en ijver vinden we in de beschrijving van de vrouw in Spreuken 31.

Vlijt en ijver zijn voortreffelijke eigenschappen in de dienst van de Heer. Maar we moeten ze niet verwarren met rusteloos opgaan in allerlei bezigheden en beslommingen, zoals het voorbeeld van Martha in Lucas 10:40 ons duidelijk maakt. Echte vlijt komt voort uit onze gemeenschap met God en vindt plaats door de werking van de Heilige Geest.

Om het nog eens te zeggen: Verzuimde gelegenheden en verloren uren kunnen wij nooit meer inhalen.

7. Wees vurig van geest (vs. 11)

Zojuist hebben we nagedacht over de uitdrukking: ‘in ijver onverdroten’. Nu houden we ons bezig met de uitdrukking: ‘vurig van geest’. Klaarblijkelijk bestaat er nauw verband tussen ijver en vurigheid. Het Gr. woord voor ‘vurig’ is afgeleid van *zeo*, d.i. ‘branden, koken, wellen, kolken, razen, gloeien’. Er wordt in het Nieuwe Testament maar van één persoon gezegd dat hij ‘vurig van geest’ was, namelijk van Apollos in Alexandrië (Hand. 18:25). Apollos had een brandend hart voor de dingen van de Heer. Hij had niet alleen een voortreffelijk redenaarstalent, hij was ook ‘machtig in de Schriften’: hij kende de Heilige Schrift (toen nog alleen het Oude Testament) zeer goed. En hoewel hij bepaalde delen van de waarheid nog niet kende, legde hij een voorbeeldige ijver aan de dag; hij sprak en leerde zorgvuldig de dingen die op Jezus betrekking hadden.

Bijbelvertalers zoals J.N. Darby zien in ‘geest’ in beide gevallen, zowel hier in Romeinen 12:11 als in Handelingen 18:25, niet de Heilige Geest maar de geest van de mens. Wordt zo niet onderstreept dat echte ijver en vlijt geen uiterlijke bedrijvigheden zijn, maar hun oorsprong vinden in een brandend innerlijk verlangen? De geest van de mens moet hem tot ijver aanzetten.

Enige tientallen jaren geleden was een stoomlocomotief nog een alledaags gezicht. Als er genoeg stoom in de ketel van de locomotief aanwezig was, kon de machinist de betreffende hendel overhalen en dan zette de hele trein zich in beweging, eerst langzaam maar weldra op volle snelheid.

Laten ook wij ons in beweging brengen, en houden?

8. Dien de Heer (vs. 11)

Het heeft veel indruk op mij gemaakt toen ik een aantal jaren geleden een broeder hoorde bidden: “Heer, wij danken U, dat wij U mogen dienen.” Wellicht heeft mij dat toen zo geraakt omdat ik tot dan toe het dienen van de Heer min of meer als plicht beschouwde. Ik heb sindsdien vaak aan dit korte gebed moeten terugdenken.

Het is echter helemaal niet vanzelfsprekend dat mensen de Heer kunnen dienen. Natuurlijk heeft God de mensen geschapen om Hem te dienen. God heeft Zijn volk dikwijls opgeroepen Hem te dienen. Uit vele Schriftplaatsen kiezen we nu Deuteronomium 10:12, waar wij lezen: “Nu dan, Israël, wat vraagt de HERE, uw God, van u dan de HERE, uw God, te vrezen door in al zijn wegen te wandelen; Hem lief te hebben; de HERE, uw God, te dienen met uw ganse hart en met uw ganse ziel” (vgl. Deut. 6:13; 10:20; 11:13; 13:4). Heeft het volk Israël dit gedaan? Natuurlijk zijn er godvruchtige mensen geweest, die God toen gediend hebben, maar het volk Israël als geheel heeft deze opdracht van God niet vervuld.

Het probleem ligt daarin, dat het niet voldoende is om God te kennen. De mens is van nature een slaaf van de zonde. En daarmee zijn we bij een van de hoofdpunten van de Romeinenbrief. Paulus schreef aan de gelovigen in Rome: “Maar God zij dank, jullie waren slaven van de zonde” (Rom. 6:17). Voor de tegenwoordige tijd geldt: “Vrijgemaakt van de zonde, zijn jullie slaven van de gerechtigheid geworden” (Rom. 6:18).

Een slaaf van de gerechtigheid dient God. Deze ommekeer danken de gelovigen aan de dood van hun Heer. Hij heeft hen uit de slavernij van de zonde vrijgekocht. Hij heeft hun nieuw leven geschonken, waardoor zij God en de Heer Jezus kunnen dienen.

Nu ligt het aan ons van dit onschatbare voorrecht gebruik te maken. De Thessalonicenzen hadden zich van de afgoden, die zij vroeger dienden, tot God bekeerd, om voortaan de levende en waarachtige God te dienen.

Dienst aan de Heer beperkt zich niet tot bepaalde terreinen van ons leven; daar hoort ongetwijfeld ook de beroepsarbeid bij. “Wat u ook doet, verricht uw werk van harte, als voor de Heer en niet voor mensen (...) u dient Christus als Heer” (Kol. 3:23-24). IJver, vurigheid en dienst aan de Heer horen als een drieluik bij elkaar (vs. 11). Dat is echte levensvervulling.

Dient u in alles uw Heer?

9. Wees blij in de hoop (vs. 12)

In het vers hiervoor had de apostel vermaand niet traag te zijn, maar vurig van geest de Heer te dienen. Hij wist heel goed dat daarop tegenstand en teleurstelling volgen. Eenmaal schreef hij, dat hij en zijn medewerkers zelfs aan hun leven twijfelden (2 Kor. 1:8). Maar al wordt de toestand nog zo moeilijk - voor christenen is er hoop. Hoop is onontbeerlijk voor het leven. Zij schenkt namelijk vreugde, en de blijdschap is een dragend element in de navolging van de Heer.

Heeft een christen niet altijd veel reden om te hopen en zich te verblijden? Hij gaat niet alleen een geweldige toekomst bij zijn Heer tegemoet, maar de Heer heeft ook beloofd dat Hij nu elke dag bij hem is (Matt. 28:20). Laten wij eens de beloften optellen, die de Bijbel ons geeft. Het ligt aan ons of wij er iedere keer weer blijdschap aan beleven. Spurgeon heeft eens een boek geschreven met de titel: "Chequeboek van de Bank des Geloofs", waarin hij voor een vol jaar elke dag een belofte beschrijft.

Overigens verbindt de hoop de toekomst met het heden en geeft zij ons een voorsmaak van de komende dingen. Weet u dat het eigenlijke doel van de verlossing in de toekomst ligt? Wij zijn namelijk in hoop behouden. De christelijke hoop behoort niet tot het terrein van de zichtbare maar

van de onzichtbare dingen (Rom. 8:24). Onze verlossing is in Bijbelse zin pas voltooid wanneer wij de heerlijkheid ontvangen hebben.

Als wij God ten opzichte van onze eeuwige, volkomen zaligheid kunnen vertrouwen, laten wij Hem dan ook in alle moeilijkheden, waarin wij nu kunnen komen, vertrouwen. Ook als het nog zo uitzichtloos schijnt. Vaak duurt het lang tot God ingrijpt. Maar er zijn moedgevende voorbeelden in het Oude Testament. Abraham en Sara kregen de zoon der belofte (Isaak) pas nadat zij er eerst vele jaren op gewacht hadden en zij beiden niet meer in staat waren kinderen te krijgen. Toch schrijft de apostel over Abraham: "En hij heeft tegen hoop op hoop geloofd" (Rom. 4:18), dus Abraham heeft ook dat geloofd, wat helemaal tegen de natuurlijke gang van zaken inging. Zó geloven kan alleen iemand, die onvoorwaardelijk op God vertrouwt. God beloont zulk geloof.

Paulus wenst de gelovigen in Rome toe: "De God nu van de hoop vervulle u met louter vreugde en vrede in uw geloof, om overvloedig te zijn in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest" (Rom. 15:13).

Is God voor u ook de God van de hoop? Dan hebt u alle reden om blij te zijn.

10. Wees geduldig in de verdrukking (vs. 12)

Verdrukking is een thema, dat niet onbekend is in het Nieuwe Testament. Vijfenvertig keer gebruikt de Heilige Geest hetzelfde Gr. woord thlipsis. Alleen al vijfmaal in de Romeinenbrief. Het kan ook vertaald worden met: kwelling, druk, benauwdheid, angst, tegenspoed.

Bij het overdenken van de vorige leefregel hebben we gezien dat blijdschap voor de christen een eerste levensbehoefte is. Maar van Gods kant gezien hebben wij ook verdrukkingen nodig. In Lystra, Ikonium en Antiochië versterkte de apostel Paulus de discipelen en vermaande hen “om te blijven bij het geloof, en dat wij door vele verdrukkingen het Koninkrijk Gods moeten binnengaan” (Hand. 14:22). Verdrukkingen zijn een middel in Gods hand om discipelen van de Heer Jezus deel te laten krijgen aan Zijn Rijk. Het gevaar is reëel dat we anders opgeven in plaats van te blijven volharden. Wie kent niet het goede, dat uit verdrukking en verdriet kan voortkomen? Wie in moeilijke tijden in het gebed God ernstig zoekt, komt daardoor dichterbij Hem. Daarin ligt een grote zegen voor ons.

De sleutel tot het volharden in verdrukkingen en moeilijkheden is: de beproevingen aannemen uit de hand van God. Dan zien we de zin ervan in. Als de apostel in het begin van hoofdstuk 5 van deze brief tot de blijde

gevolgtrekking komt: “Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede met God (...) en roemen in de hoop op de heerlijkheid van God”, vervolgt hij met: “Maar wij roemen ook in de verdrukkingen, omdat wij weten, dat de verdrukking volharding uitwerkt, en de volharding beproefdheid, en de beproefdheid hoop.”

Verdrukking – volharding – beproefdheid; dat is de volgorde. Als wij volharden, leidt dat tot beproefdheid, want zo doen wij ervaringen op met God, die getrouw is. Hij weet iedere verdrukking op Zijn tijd te beëindigen. En nog iets: niets en niemand kan ons scheiden van de liefde van Christus, verdrukking noch angst, vervolging noch hongersnood, naaktheid (ontoereikende kleding) noch gevaar (van welke aard ook), noch het zwaard (terechtstelling) (Rom. 8:35).

Zullen we – als het erop aan komt - volharden?

11. Wees volhardend in het gebed (vs. 12)

De aansporing tot aanhoudend gebed volgt op de opwekking om te volharden in de verdrukking. We hebben er al over nagedacht dat tussen beide zaken een nauw verband bestaat. Het woord voor ‘aanhouden’ betekent ook: ‘ermee bezig blijven, zonder te rusten eraan werken, ervoor beschikbaar zijn’.

Paulus schrijft over iets, wat hij zelf ook deed. Anders had hij niet kunnen schrijven: “Want God, die ik met mijn geest dien in het evangelie van zijn Zoon, is mijn getuige, hoe ik onophoudelijk te allen tijde bij mijn gebeden uwer gedenk, biddende, of mij eindelijk door de wil van God eens een weg gebaad moge worden om tot u te komen” (Rom. 1:9-10). Op een andere plaats schrijft hij, dat hij ‘dag en nacht’ bidt. Wie heeft in alle moeilijkheden zó op God vertrouwd en wie was zonder zich rust te gunnen zó actief in het gebed als de apostel?

We weten uit ervaring dat we pas dan intens bidden, als wij er zelf geen gat meer in zien. Het gebed is dan de laatste uitweg van de hulpeloze, en dat is goed. Maar het kan ook anders. Bidden wordt vergemakkelijkt door gedisciplineerdheid en volharding. Daarom verbindt Gods Woord bidden vaak met vasten. Toen de discipelen eens een bezetene wilden genezen, zei de Heer Jezus tot hen dat ze deze uitdaging alleen konden

aangaan door gebed en vasten (Matt. 9:29). Hebben wij ervaring met gebed en vasten?

Bidden is het belangrijkste werk in het Rijk van God, maar wellicht ook het zwaarste, want gebed is een echte strijd. We lezen enige hoofdstukken verder in deze brief: “Maar, broeders, ik vermaan u bij onze Heer Jezus Christus en bij de liefde van de Geest, om samen met mij te worstelen in het gebed voor mij tot God” (Rom. 15:30). Strijd is het overwinnen van de hindernissen en moeilijkheden, die wij op onze weg ontmoeten. Er zijn zoveel dingen waarvoor wij moeten bidden.

Of zijn er voor jou andere verhinderingen om te bidden? Misschien zonden, waarvan je je nog niet gereinigd hebt? Dan moet je juist ècht gaan bidden en alles bekennen. Wij kunnen nooit teveel op God vertrouwen. Als God onze gebeden niet verhoort zoals wij dat verwachten, dan heeft Hij er hogere bedoelingen mee. Luther heeft eens gezegd: “Wij bidden om zilver, maar God geeft ons in plaats daarvan vaak goud.”

Geef niet op in het gebed, maar houd aan in het gebed.

12. Draag bij in de noden van de heiligen (vs. 13)

Bij de vorige vermaning had de apostel de gelovigen aangemoedigd te volharden in het gebed. Een wezenlijk deel van het gebed is de voorbede voor elkaar. Er ligt een geweldige zegen in als gelovigen op deze manier aan elkaar denken en voor elkaar instaan. Maar kan de Heer dan niet van ons verwachten dat wij elkaar ook helpen, als we de nood van onze medebroeders en zusters kennen?

De apostel noemt onze broeders en zusters in het geloof hier niet medebroeders en zusters, maar heiligen. Reeds in hoofdstuk 1:7 had hij de gelovigen aangesproken als geliefden in God en geroepen heiligen. Heiligen zijn door God geroepen. De aard van hun roeping is hemels en eeuwig. Daardoor zijn ze niet meer van de wereld, hoewel zij er nog wel in zijn (Joh. 17:14). Zij zijn gelijktijdig burgers van twee werelden.

Het Gr. woord voor 'bijdragen', *koinoneo*, is verwant aan het woord 'gemeenschap'. De apostel denkt bij het bijdragen in de noden van de heiligen allereerst aan materiële ondersteuning. Toen was een grote groep gelovigen in Jeruzalem echt arm (Rom. 15:26). Paulus was zelfs van plan er een reis naar Jeruzalem voor te maken, omdat gelovigen in Griekenland hem een gave voor de gelovigen in Jeruzalem overhandigd hadden, die hij er persoonlijk naar toe wilde brengen. Het woord voor

‘bijdrage’ in Romeinen 15:26 is overigens hetzelfde woord als voor gemeenschap (Gr. koinonia). En Johannes roept de gelovigen op om niet alleen met het woord en de tong lief te hebben, maar metterdaad en in waarheid (1 Joh. 3:18).

In de Westerse wereld leven we tegenwoordig in grote materiële welstand. De meesten zijn financieel goed verzorgd, zodat wij in de praktijk deze betekenis van gemeenschap weinig kennen. Maar wereldwijd zijn er vele heiligen, voor wie wij - hoewel wij hen voor een deel niet persoonlijk kennen - kunnen bidden; en in hun noden mogen wij bijdragen. Er zijn ook andere noden, die heiligen in onze directe omgeving zeer zeker hebben. Hoevelen hebben geestelijke noden en hebben dringend behoefte aan onze voorbede en ondersteuning. Moge God ons daarvoor de ogen openen en ons de blijdschap doen ervaren van dat wat heet: ‘bijdragen in de noden van de heiligen’. Zo iemand was Filemon, van wie de apostel een prachtig getuigenis kon geven: “Want ik heb veel vreugde en troost genoten in uw liefde, omdat het hart van de heiligen door u verkwikt is, broeder” (Filem. 1:7).

13. Leg je toe op de gastvrijheid (vs. 13)

De vorige aansporing van de apostel had betrekking op het bijdragen in de materiële en geestelijke noden van de heiligen. Nog een stap verder gaat de beoefening van gastvrijheid. We worden aangemoedigd om onze huizen voor anderen open te stellen. Velen zullen gemerkt hebben hoe in Oostelijke en Zuidelijke landen de gastvrijheid wordt beoefend, ook onder ongelovigen. Het schijnt zo te zijn dat daar, waar minder welvaart is, men meer bereid is met anderen te delen. Waaraan kan dat liggen? Gastvrijheid is een hoog voorrecht.

Onze wereld vereenzaamt, ondanks of juist door de enorme toename van communicatiemogelijkheden. Welvaart verschaft een zekere onafhankelijkheid. Moeten wij christenen ons juist niet meer op gastvrijheid toeleggen?

Kijk eens naar de beide opwekkingen tot gastvrijheid in Hebrëeën 13:2 en 1 Petrus 4:9. In Hebrëeën 13 gaat het om enkelen, die zonder het te weten, engelen hebben geherbergd. Wellicht heeft de schrijver hier aan Abraham en Lot gedacht, die beiden engelen gastvrij ontvingen; Abraham heeft zelfs aan de HERE gastvrijheid verleend (Gen. 18:19).

Abraham was enige uren hun gastheer, bij Lot overnachtten zij. Zo beoefenen wij nu vaak gastvrijheid voor enkele uren. Bij andere gelegenheden nemen wij gelovigen voor langere tijd ter overnachting in ons huis op. Petrus wekt de lezers van zijn brief op om gastvrij voor elkaar te zijn zonder morren (1 Petr. 4:19).

Hoe graag was de Heer te gast in Betanië! Hij kwam er vast vaak onaangekondigd. En Hij kwam er dan niet alleen (Luc. 10:38-42). In de laatste weken voor Zijn sterven was de Heer overdag in Jeruzalem en 's avonds ging Hij naar Betanië om er te overnachten (Matt. 21:17). Sliep Hij dan steeds met Zijn discipelen in het huis van Maria en Martha?

Tot slot een kostbare belofte voor allen, die gasten in huis opnemen: Wie gelovigen gastvrij opneemt, ontvangt eigenlijk de Heer Jezus Zelf in zijn huis (Matt. 25:34-40).

Zijn er gevallen denkbaar, dat de aansporing om gastvrij te zijn ook tot het in huis ontvangen van ongelovigen uitgebreid kan worden? Gastvrij zijn voor ongelovigen biedt ons bijvoorbeeld uitstekende kansen om tegenover hen te getuigen. Door hen in ons huis toe te laten krijgen ze een indruk hoe een christelijke familie leeft.

14. Zegen wie je vervolgt, zegen en vervloek niet (vs. 14)

Enige hoofdstukken eerder had Paulus de geadresseerden meegenomen de hoge berg op van Gods genade, van de rechtvaardiging alleen uit genade (Rom. 8). Niets en niemand kan de gelovigen scheiden van de liefde van God en van Christus. Werkelijk niets? Ook geen rampspoed, angst, vervolging, hongersnood, naaktheid, gevaar of het zwaard? (vs. 35)? De dood voor ogen hebben? De vijand in de ogen zien?

De apostel wist wel waarover hij sprak. Lees maar de beschrijving van de verdrukkingen in 2 Korintiërs 11:23-27: o.a. slagen, gevangenschappen, vaak in doodsgevaar. Hij wist ook wat de gelovigen te wachten stond, toen hij tegen de oudsten van Efeze zei: “Zelf weet ik, dat na mijn heengaan grimmige wolven zullen komen, die de kudde niet zullen sparen” (Hand. 20:29).

De apostel bereidde de gelovigen voor op de komende vervolgingen. Volgens de overlevering stierf hij zelf de martelaarsdood. Nog maar kort daarvoor (juli 64) was de oude keizerlijke hoofdstad grotendeels ten prooi gevallen aan de vlammen. Als gevolg daarvan brak de eerste christenvervolging aan. Volgelingen van de Heer Jezus werden in kooien

opgesloten en dan door honden verscheurd. Anderen werden, in kleren in was en pek gedrenkt, rechtopstaand aan palen gebonden om zo te dienen als brandende fakkels in de keizerlijke tuinen. Men vermoedt dat er in de tweede eeuw al één miljoen christenen de marteldood hebben gevonden. Hoevelen zullen zich de woorden van de apostel herinnerd hebben en hun vervolgers met liefde tegemoet getreden zijn? Zij moesten hun vervolgers niet vervloeken, maar zegenen.

Zeker hebben vele trouwe getuigen in de afgelopen eeuwen naar de woorden van de grote apostel van de volken gehandeld. Tegelijkertijd hebben ze de woorden van de Heer Jezus vervuld: “Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen, opdat u kinderen bent van uw Vader, die in de hemelen is; want Hij laat zijn zon opgaan over bozen en goeden en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen” (Matt. 4:44-45).

Biddend en zegenend zijn vele martelaren naar de Heer gegaan. Wie weet hoe vaak een vijand van de Heer Jezus door zo’n getuigenis zelf de weg ten leven gevonden heeft?

Hoe gedragen wij ons nu, als wij op persoonlijke afwijzing stoten? Of als het in Europa opnieuw tot christenvervolging komt?

15. Wees blij met de blijden (vs. 15)

De apostel had aan het begin van dit hoofdstuk geschreven: “Word niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van je denken, opdat je mag erkennen wat de goede, welgevallige en volkomen wil van God is” (Rom. 12:2).

In de wereld komt het voor dat iemand zich over het ongeluk van een ander verheugt (Spr. 17:5). In het zakenleven is dat bij de toenemende concurrentie geen zeldzaam verschijnsel. Leedvermaak komt voort uit jaloersheid, afgunst, haat en boosaardigheid – allemaal eigenschappen van de gevallen, zondige mens. Als kinderen van Adam zijn wij allen met deze dingen behept. Daarom is dagelijkse verandering van ons denken en onze denkpatronen noodzakelijk. Onderzoek jezelf eens, of je volkomen vrij bent van leedvermaak, afgunst en jaloersheid.

Hoe heel anders luidt de opwekking: “Wees blij met de blijden.” Kunnen we ons er van harte in verheugen, als God andere mensen zegent? Als wij onze naaste liefhebben als onszelf, zullen we deelnemen aan zijn welvaren en zijn blijdschap. Wie de gemeenschap waardeert binnen de kring van de gelovigen, die God allen tot één lichaam heeft samengevoegd, is blij met al het goede, dat de Heer een broeder of zuster schenkt. “Als

een lid eer ontvangt, delen allen in vreugde” (1 Kor. 12:26). Blijdschap, die wij met anderen delen, is dubbele blijdschap.

Een mooi voorbeeld van gemeenschappelijke blijdschap vinden we in de brief aan de Filippenzen, de brief van de blijdschap. De apostel verlangt ernaar zich in de dienst aan God en aan de Filippenzen op te offeren. Zo wil hij aan hun blijdschap bijdragen. “Als ik geplengd word bij de offerande en de eredienst van uw geloof, verblijd ik mij, en ik verblijd mij met u allen” (Fil. 2:17). Dat zou voor hem een nieuwe reden tot blijdschap zijn; hij wilde met hen allen blij zijn. Daarop sluit hij aan met de oproep: “Verblijdt u ook en verblijdt u met mij” (Fil. 2:18). Paulus was een echte “medewerker aan hun blijdschap”. En deze blijdschap wil hij dan weer graag met hen delen.

Echte liefde vindt steeds een reden om deel te nemen in de blijdschap van anderen.

16. Ween met de wenenden (vs. 15)

Bij de vorige leefregel hebben we erover nagedacht wat het betekent om blij te zijn met de blijden. Nu willen we er kort bij stilstaan, hoe we met de wenenden kunnen wenen.

In het algemeen komen de vrienden van Job er in onze beoordeling niet zo goed af. Maar het is zeker goed te bedenken dat ze ook een andere kant hadden: “Toen zij van verre hun ogen ophieven, herkenden zij hem niet. Zij verhieven hun stem en weenden, scheurden hun mantels en strooiden stof op hun hoofd, hemelwaarts. En zij zaten bij hem op de grond, zeven dagen en zeven nachten; niemand sprak tot hem een woord, want zij zagen, dat zijn smart zeer groot was” (Job 2:12-13). Dat was echt medelijden met de lijdende Job, dat was echt wenen met de wenende.

Weet u wat het woord sympathie oorspronkelijk betekent? Het is afgeleid van de beide Griekse woorden *syn* (= met) en *pathos* (= lijden). Wellicht is echt mede-lijden een karaktertrek, die men zich slechts met zeer veel moeite eigen kan maken, maar de apostel roept de gelovigen in Rome er wel toe op.

Kunnen wij wel met anderen meehuilen? In onze Westers-Europese cultuur geldt huilen in het openbaar meestal als teken van zwakte. Van de apostel kon men beslist niet zeggen dat hij 'sentimenteel' was (in de tegenwoordige negatieve betekenis van het woord). Als hij afscheid neemt van de oudsten van Efeze, herinnert hij hen eraan dat hij drie jaar lang, nacht en dag, niet had opgehouden ieder van hen onder tranen terecht te wijzen (Hand. 20:31). Hoewel het hier niet gaat om het wenen met anderen is het wel een voorbeeld ervan hoezeer Paulus bewogen was met het wel en wee van anderen.

Wij hebben een Hogepriester, die altijd met ons meelijdt (Hebr. 4:15). Hij heeft een volmaakt medegevoel met ons, omdat Hij Zelf in alle situaties is geweest, waarin ook wij terecht kunnen komen. Jakobus zegt dat de Heer "rijk is aan barmhartigheid en ontferming" (Jak. 5:11). Dit zien wij bijvoorbeeld als de Heer met de beide zusters Martha en Maria weent aan het graf van Lazarus.

17. Wees onderling eensgezind (vs. 16)

Dit voorschrift wordt in andere vertalingen als volgt weergegeven: “Respecteer elkaar over en weer evenveel” (J.N. Darby) of: “Wees eendrachtig gezind onder elkaar” (H. Menge). Er is de apostel zeer veel aan gelegen, dat de onderlinge betrekkingen goed zijn. Had hij niet enkele verzen hiervoor nog gezegd: “Wees in eerbetoon elkaar ten voorbeeld”? Hier gaat hij opnieuw in op de wederzijdse onderlinge verhoudingen van de gelovigen. Dat zijn echte christelijke ‘gelijke rechten’. God houdt van al Zijn kinderen evenveel. Mag Hij zo’n gelijkmatige liefde ook niet van Zijn kinderen verwachten?

Eenzelfde gedachte vinden wij in 1 Korintiërs 12:25, waar wij lezen: “(...) opdat er geen verdeeldheid in het lichaam zou zijn, maar de leden gelijkelijk voor elkaar zouden zorgen.” Deze gelijkgestemdheid kan daarin tot uiting komen dat wij ons van harte met allen, die blij zijn, verblijden en van harte wenen met allen, die bedroefd zijn (Rom. 12:15). We moeten daaraan denken in een tijd dat mensen worden belasterd, respectloos en ruw bejegend worden.

Natuurlijk zijn er in de wereld verschillen in positie, ontwikkeling en rijkdom. Maar spelen deze zaken ook een rol in de onderlinge verhoudingen bij christenen? Helaas, vaak wel. Jakobus bestraft zijn

broeders vanwege hun houding, wanneer zij tegen een rijke zeggen: "Komt u toch lekker hier zitten", en tegen een arme: "Jij kunt daar wel staan." Daarmee wordt een broeder veracht, in plaats van gerespecteerd. Of zou Jakobus 2:3 alleen maar hypothetisch zijn? "Want stel, er kwam in uw vergadering een man binnen met een gouden ring aan zijn vinger en in prachtige kleding, en er kwam ook een arme binnen in schamele kleding, en u zou opzien tegen de man met de prachtige kleding en zeggen: Neemt u hier deze goede plaats, maar tot de arme zou u zeggen: Ga jij daar staan, of ga beneden bij mijn voetbank zitten."

We willen elkaar toewensen dat we de ander in wederzijdse achting tegemoet treden. De hierboven geciteerde vertaling van Romeinen 12:16 door Menge herinnert mij aan een zegenrijk gevolg van wederzijds respect, zoals beschreven wordt in Psalm 133:1,3: "Zie, hoe goed en hoe liefelijk is het als broeders ook tezamen wonen (...) Want daar gebiedt de HERE de zegen, leven tot in eeuwigheid". Eensgezindheid geeft een voorsmaak van de hemel.

18. Zin niet op hoge dingen, maar voeg je in het eenvoudige (vs. 16)

Een eierzuchtig mens streeft voor zichzelf naar hoge doelen. Daarbij veracht hij vaak de belangen van anderen. Hij gaat alleen maar om met degenen, van wie hij denkt dat zij kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van zijn ambities.

De Heer verwacht van de gelovigen iets anders. Wij zijn allemaal broeders onder de broeders. Wie een hoge plaats onder de broeders en zusters nastreeft, kan die positie alleen maar bereiken door aller dienaar te worden. Dan ga je juist om met hen, die in de gemeente gering geacht worden.

Maar met de geringen omgaan, betekent niet dat ik me verlaag tot een bepaald niveau, maar dat ik me van harte als één met hen beschouw. Laten we de woorden van de Heer Jezus bij het avondmaal in herinnering roepen, die door de geïnspireerde schrijver voor ons zijn opgetekend: “Hij zei tot hen: De koningen der volken voeren heerschappij over hen en hun machthebbers worden weldoeners genoemd. Zo moet u niet doen, maar de eerste onder u worde als de jongste en de leider als de dienaar. Want wie is de eerste: die aanligt, of die dient? Is het niet, die aanligt?

Maar Ik ben in uw midden als dienaar” (Luc. 22:25-27). Overigens: wat hoog is onder de mensen, is een gruwel voor God (Luc. 16:15).

Toen Paulus op het eiland Malta was aangekomen, achtte hij zich niet te hoog om hout voor het vuur te sprokkelen (Hand. 28:1-6). Minstens 276 anderen konden dat ook doen. Als er één was, die rust verdiend had, dan was het Paulus wel. Maar na zijn buitengewone optreden aan boord van het schip liet hij zich niet van gewoon werk afhouden. Een indrukwekkend voorbeeld van nederigheid!

De Heer Jezus stelde Zichzelf ten voorbeeld aan de discipelen. In die gezindheid heeft Hij Zijn dienst op aarde van het begin tot aan het einde vervuld. Toen Hij voor het eerst in het openbaar optrad, liet Hij zich door Johannes de Doper dopen. Zo maakte Hij Zich één met de weinigen in Israël, die zich lieten dopen en aan God hun zonden beleden (Matt. 3). Een onbegrijpelijk wonder van de diepe vernedering van de Heer Jezus! De Hoge en Verhevene is Mens geworden. Hij heeft Zich om ons bekommerd en heeft onder ons de nederigste plaats ingenomen: “Ik ben in uw midden als dienaar.”

19. Wees niet eigenwijs (vs. 16)

In hetzelfde vers, waarin de apostel gezegd heeft dat de gelovigen niet op hoge dingen moeten zinnen maar zich moeten voegen in het eenvoudige, vermaant hij hen niet eigenwijs te zijn. Wie eigenwijs is, voegt zich in ieder geval niet in het eenvoudige (of: bij de nederigen).

Wellicht heeft Paulus gedacht aan het woord van Salomo in de Spreuken: “Wees niet wijs in eigen ogen, vrees de HERE en wijk van het kwaad” (Spr. 3:7). Dacht Salomo aan een mens, die in zijn eigen wijsheid (of slimmigheid) meent iets te kunnen doen dat overduidelijk de grens van het toelaatbare overschrijdt? Echte godsvrucht bewerkt dat we wijken van het kwaad. Eigenwijsheid voert tot een zondige weg. In onze eigenwijsheid menen wij vaak de dingen beter te weten dan God.

Natuurlijk moeten we dankbaar zijn voor een goed verstand en een helder inzicht, maar als wij dit zo hoog aanslaan dat wij niet meer bereid zijn naar anderen te luisteren, wordt het bedenkelijk (vgl. Spr. 12:15: “De weg van de dwaas is recht in zijn ogen, maar wie naar raad luistert, is wijs”). Het is een bewijs van echte godsvrucht, als wij bereid zijn naar goede raad te luisteren. Paulus riep de Efeziërs op “zich aan elkaar te onderwerpen in de vrees van Christus” (Ef. 5:21).

Wie wijs is in eigen oog, neigt naar hoogmoed. In Romeinen 11:25 schrijft Paulus aan de gelovigen in Rome dat hij wil dat zij niet onbekend zijn met het geheimenis van Gods wegen met de volken enerzijds en met Israël anderzijds, opdat zij niet hoogmoedig worden. Zelfoverschatting en hoogmoed leiden onvermijdelijk tot onze val. God zal de hoogmoedige christenheid spoedig afsnijden en de natuurlijke takken (d.w.z. Israël) opnieuw op de edele olijfbom enten. Wie zichzelf voor wijs houdt, vertrouwt meer op zijn eigen inzicht dan op dat van anderen. Vaak blijkt daaruit een gebrek aan bescheidenheid; een eigenschap die een christen te allen tijde behoort te sieren.

Tot slot nog twee plaatsen uit het boek Spreuken: “Ziet u een man, die wijs is in eigen oog, voor een dwaas is meer hoop dan voor hem” (Spr. 26:12), en: “Een rijk man mag wijs zijn in eigen ogen, een arme die verstandig is, doorziet hem wel” (Spr. 28:11).

20. Vergeld niemand kwaad met kwaad (vs. 17)

In de wereld geldt het principe: Wat je mij doet, doe ik jou ook. Dat schijnt ook de grondwet voor de Farizeeën te zijn geweest (Matt. 5:43). Komt dat niet overeen met de wet die God aan Mozes gaf: “Oog om oog, tand om tand, hand om hand, voet om voet” (Ex. 21:24)? Verdient degene die ons kwaad aandoet, niet precies hetzelfde kwaad terug? Ja, als het om rechtspreken gaat, geldt deze grondslag nog altijd. Die wordt door de genade niet opgeheven. God zal eenmaal de mensen immers naar hun werken oordelen (Openb. 20:13).

Wat echter voor de rechtspraak geldt, geldt nog niet voor mijzelf! De Bijbel kent geen zelfrechtvaardiging, al helemaal niet voor een gelovige - iemand die uit genade is gerechtvaardigd. Hoe goed is het, dat God ons niet op passende wijze naar onze daden heeft vergolden: “Hij heeft ons niet gedaan naar onze zonden en ons niet vergolden naar onze ongerechtigheden” (Ps. 103:10).

Dus als iemand ons iets kwaads aandoet, is dat een unieke kans om iets te laten zien van Gods liefde en genade. Er is niemand zoveel kwaad aangedaan als onze Heer, aan Wie wij de genade van God te danken hebben. Wat deed Hij? “Die, als Hij gescholden werd, niet terugschold en als Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die rechtvaardig

oordeelt" (1 Petr. 2:23). In 1 Thessalonicenzen 5:15 vermaant Paulus de gelovigen erop toe te zien dat niemand kwaad met kwaad zou vergelden. Zij moesten te allen tijde het goede najagen, jegens elkaar en jegens allen.

Wie zou ons trouwens het recht geven om kwaad met kwaad te vergelden. Dat recht hebben wij niet! Wij hebben juist een uitgelezen mogelijkheid om met het kwaad dat ons is aangedaan af te rekenen. Wij spreken er met God onze Vader over en wij bidden, als het om een gelovige gaat, voor herstel van de betreffende persoon. Als het een ongelovige betreft, smeken wij God om zijn behoud.

Ik las eens dat een boer 's nachts bestolen werd. Hij betrapte twee dieven op heterdaad, sprak hen vriendelijk toe en nodigde hen uit voor de maaltijd. Ze voelden zich onbehaaglijk, maar gingen toch op de uitnodiging in. Geen van hen heeft de boer een tweede keer bestolen. Eén heeft zich zelfs korte tijd later bekeerd. De boer heeft geen kwaad met kwaad vergolden. Hij heeft zelfs niet de politie gealarmeerd!

21. Heb het goede voor met alle mensen (vs. 17)

We moeten bedacht zijn op dat wat nuttig is voor allen. Het woord 'bedacht zijn' (Gr. *pronoeo*) kan ook vertaald worden met: 'opmerken, vermoeden, vooraf overdenken, zich er al op bezinnen'. Anderen vertalen met: "Let op wat goed is voor alle mensen".

Opent zich voor ons dan niet een geweldig arbeidsterrein? Misschien vinden sommigen het al moeilijk om kwaad niet met kwaad te vergelden! Dan zullen zij het met deze oproep nog moeilijker hebben. Het boze nalaten is nog niet hetzelfde als het goede doen.

De aansporing van de apostel herinnert ons aan een uitspraak van een andere schrijver van het Nieuwe Testament: "Als iemand dan weet goed te doen, en het niet doet, is het hem tot zonde" (Jak. 4:17). Zijn wij ons er wel van bewust dat het niet doen van het kwaad nog maar de ene kant is van het christendom? Wij noemen dat de negatieve kant, iets niet doen. De positieve kant van het christendom is iets wèl doen, namelijk het goede.

Van de Heer Jezus staat eenvoudig dat Hij "rondging, goed doende (...)" (Hand. 10:38). Nalaten goed te doen is zonde! "Onthoud het goed niet aan wie het toekomt, terwijl het in uw macht is het te doen" (Spr. 3:27).

Hoeveel onbenutte mogelijkheden hebben we laten liggen, waarbij we het goede, het eerbare hadden kunnen doen! Zou onze gerichtheid als christenen niet vaak anders zijn, als wij reeds 's avonds bedachten welke goede dingen we de volgende dag kunnen doen?

Het Griekse woord 'goed' of 'eerbaar' (kalos) komt 103 keer voor in het Nieuwe Testament. We noemen nog enkele plaatsen, waar dit woord samen met 'werken' genoemd wordt (zie Matt. 5:16; 26:10; Marc. 14:6; 1 Tim. 3:1; 5:10,25; 6:18; Tit. 2:7,14; 3:8,14; Hebr. 10:24; 1 Petr. 2:12). Het is de moeite waard deze Schriftplaatsen in een rustig uurtje te lezen en op je te laten inwerken.

Hoe doe je dat eigenlijk, elkaar aanvuren tot liefde en goede werken (Hebr. 10:24)?

22. Houd zo mogelijk vrede met alle mensen (vs. 18)

Dit vers vormt samen met de beide aansporingen van de apostel in het vorige vers een eenheid, beter gezegd een drieluik. We roepen ons vers 17 in herinnering: “Vergeld niemand kwaad met kwaad. Heb het goede voor met alle mensen.”

Als wij het kwaad niet met kwaad vergelden en erover nadenken hoe we de ander goed kunnen doen, is de beste voorwaarde daartoe in vrede te leven met alle mensen. Met alle mensen! Paulus sluit daarbij ook de mensen in onze omgeving in, die niet in God geloven. Mag hij er niet van uitgaan dat wij in ieder geval met onze eigen broeders en zusters in vrede leven?

Als wij een getuigenis van Gods liefde en genade voor ongelovigen willen vormen, is het belangrijk dat wij in vrede met hen leven. Om twist te maken zijn er minstens twee personen nodig! Als iemand ruzie wil maken en de ander gaat er niet op in, dan komt het niet zover.

Voor zover het aan u ligt. Zo doen wij er alles aan om te zorgen dat het niet tot twist komt. Misschien betekent dit in een concreet geval wel dat u zich laat afzetten! De conflicten die zich voordoen zijn onze kansen om de Heer te belijden. Er zijn nu eenmaal altijd mensen, met wie niemand

kan opschieten. Die laten wij dan maar hun gang gaan. Of bidden wij toch voor hen?

Het is altijd verkeerd om zelf een conflict te beginnen. Dat is een misverstaan van bovenstaande oproep. Zo'n houding verloochent alles wat we zelf aan vergeving van zonden, vrede met God etc. ontvangen hebben. Hoe kan de Heer ons gebruiken om iemand de weg naar het heil te tonen, als wij niet in vrede met hem leven? Moet u misschien eerst iets regelen? Schuif het niet op de lange baan.

Als wij vijandschap ondervinden doordat wij de Heer belijden en voor Hem uitkomen, mogen wij de uitkomst rustig aan Hem overgeven, vooropgesteld dat we zelf zachtmoedig hebben gehandeld.

23. Wreek jezelf niet (vs. 19,20)

Het hele vers 19 van Romeinen 12 luidt als volgt: “Wreek uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Heer.”

Kort na het overlijden van de apostel braken er in Rome christenvervolgingen uit. Ongegronde beschuldigingen en onrechtmatige veroordelingen waren aan de orde van de dag. Wat kon men verwachten van een rechtspraak, die op deze wijze omging met onschuldige mensen? Wat een ontarding!

Maar er is iemand, die boven alles staat: de rechtvaardige Rechter van de hele aarde (Gen. 18:23). Waarom behoudt God Zichzelf het recht voor om wraak te oefenen? Ten eerste: Hij bemint het recht en haat het onrecht (Jes. 61:8). Doen wij dat ook? Of laat het onrecht ons koud, totdat het onszelf treft? Bij Stefanus was de reactie precies goed. Dat de Joden de profeten verworpen hadden, vervulde hem met toorn. Maar toen zij ook hem verwierpen en wilden doden, sprak hij over vergeving en was zijn gebed: “Heer, reken hun deze zonde niet toe.” Ten tweede: God is alwetend en wijs. Daarom zal Hij het onrecht op volkomen passende wijze bestraffen. Neigen wij niet gauw naar te zware straffen en zien

wij niet vaak de verzachtende omstandigheden over het hoofd? In geen enkel geval mag een christen kwaad met kwaad vergelden (Rom. 12:17).

Het woord voor 'wreken' (Gr. ekdikeo) betekent ook: recht verschaffen, bestraffen, verdedigen. Wie zichzelf niet wreekt, keurt het onrecht niet goed, maar laat het oordeel over aan God. De Heer Jezus heeft Zichzelf - als Hem onrecht werd aangedaan - nooit gewroken, maar alles overgegeven aan Hem, die rechtvaardig oordeelt (1 Petr. 2:23).

Gelovigen moeten plaats geven aan de toorn. Tienmaal komt in deze brief het woord 'toorn' voor. Iedere keer gaat het om de toorn van God. Dat is ook hier het geval, zoals het citaat uit Deuteronomium 32:35 verduidelijkt: "Mij komt de wraak toe". Wraak, toorn en vergelding van zonden zijn uitsluitend voorbehouden aan God. 'Plaats geven aan de toorn' betekent dus: de bestraffing voor een onrechtvaardige behandeling overlaten aan God. Hij kan mensen reeds straffen tijdens hun leven, hoewel Hij dat zelden doet. En als iemand zich nu niet bekeert, zal God hem straks voor eeuwig veroordelen.

Vers 20 - een citaat uit Spreuken 25 - sluit hierop aan. De vurige kolen symboliseren de hitte van het toekomstige gericht. Door een vijand goed te doen, krijgt hij nu al een indruk van zijn verkeerde gedrag en van de vreselijke gevolgen ervan in de toekomst, en dat kan ertoe leiden dat hij tot bekering komt. Deze bijzondere handelwijze van christenen heeft in het verleden al vele vijanden van het geloof de ogen geopend voor Gods grote liefde.

24. Laat je niet overwinnen door het kwade (vs. 21)

Met deze aansporing besluiten we onze overdenking van de leefregels, die Paulus de gelovigen in Rome voorhield: “Laat u niet overwinnen door het kwade, overwin het kwade door het goede.” Hij sprak hen aan als gerechtvaardigde mensen, die ook bevrijd waren van de macht van de zonde, maar nog wel in een zondige wereld leefden.

In precies dezelfde wereld leven wij nu. Op allerlei manieren worden ook wij met kwaad geconfronteerd. Vaak ervaren wij het persoonlijk. Het kan zover komen dat wij aan die druk toegeven en ons door het kwade laten overwinnen. Dan krijgt het ons aangedane kwaad macht over ons. Het kwaad wordt dan de drijfveer van ons handelen.

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat dit niet gebeurt? Uitsluitend door het kwade door middel van het goede te overwinnen. Dan wordt het kwade voor ons aanleiding om het goede te doen. Wat een ruimhartige mogelijkheden laat het Woord van God ons zien!

We moeten accepteren dat het kwaad er is. Als we dat niet doen, bouwen we voor onszelf een schijnwereld op, die vroeger of later als een zeepbal uit elkaar spat. Christenen zijn realisten én zij hebben ‘de oplossing’ voor het kwade in de wereld: zij reageren hierop met het goede.

Helaas wordt er ook kwaad bedreven in de naam van Christus. Wij hoeven hierbij niet op de vele voorbeelden in de eeuwenlange kerkgeschiedenis te wijzen. Ook vandaag is er veel kwaad onder het volk van God – het is beschamend dat te moeten vaststellen. Maar ook hier geldt: Overwin het kwade door het goede.

De Galaten stonden, wat hun onderlinge verhoudingen betreft, op een beschamend laag niveau. Onderling ‘beten ze elkaar’, en zelfs ‘aten ze elkaar op’. Ook tot hen zegt de apostel: “Laten wij niet moe worden goed te doen, want, wanneer het eenmaal tijd is, zullen wij oogsten, als wij niet verslappen. Laten wij dus, daar wij de gelegenheid hebben, doen wat goed is voor allen, maar inzonderheid voor onze geloofsgenoten” (Gal. 6:9-10).

Nog steeds is het zaaitijd. Nog steeds leven wij in een wereld, waarin veel kwaad is. God heeft op het kwade, dat wij Hem aangedaan hebben, gereageerd met het goede. Hij heeft ons, die vijanden van Hem waren, tot Zijn geliefde kinderen gemaakt. Hij heeft ons met het goede overladen. Romeinen 12 zal ons helpen net zo te handelen.